

Key words: *competence, communicative, gaming method, psychological game, social-psychological training, interactive learning, pedagogical communication, dialogization techniques.*

УДК 378.008 + 811.161.2

І. А. Хижняк

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

ЛІНГВОДИДАКТИЧНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У РУСЛІ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ТЕНДЕНЦІЙ СУЧАСНОСТІ

У статті підкреслюється актуальність соціокультурного підходу до формування фахової лінгводидактичної компетентності майбутнього вчителя початкової школи згідно з освітніми інноваціями сучасності. Автор проводить аналіз основних понять соціокультурного підходу до лінгводидактичної підготовки студентів, описує шляхи комплексного формування соціокультурної та лінгводидактичної компетентностей випускника педагогічного ВНЗ, що в кінцевому результаті втілюються в лінгводидактичній культурі майбутнього вчителя початкової школи, наголошує на винятковій ролі в цьому процесі якісного соціокультурного середовища вишу, яке передбачає дотримання соціокультурних вимог до професійної підготовки, більшу частину якої для вчителя початкової школи становить лінгводидактична фахова підготовка.

Ключові слова: *лінгводидактична підготовка, лінгводидактична компетентність, лінгводидактична культура, соціокультурний підхід, соціокультурне середовище, соціокультурна компетентність, ВНЗ, учитель початкової школи.*

Постановка проблеми. У змісті основних світових і державних документів, що окреслюють перспективи й указують найближчі напрями розвитку української педагогічної освіти («Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір» (2004 р.), «Концепція наукової, науково-технічної та інноваційної політики в системі вищої освіти України» (2009 р.), «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» (2010 р.), Педагогічна Конституція Європи (2013 р.), «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» (2013 р.), галузева Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти» (2013 р.) тощо), указується на необхідність підготовки педагогічного працівника нового типу, який мав би достатній рівень загальної та фахової підготовки для гідної праці в нових і постійно змінюваних соціокультурних умовах професійної діяльності.

Аналіз актуальних досліджень. О. Пономарьов характеризує сучасні соціокультурні умови професійної діяльності як «сукупність взаємопов'язаних економічних, ідеологічних (політичних), технологічних, соціальних і культурних чинників інноваційного розвитку суспільства, які

визначають можливість впливу системи професійної освіти, що розвивається, на соціальні процеси» [10, 10].

Із цього приводу у «Білій книзі освіти України» (2009 р.) провідні вітчизняні науковці (І. Бурда, М. Євтух, І. Зязюн, В. Кремень, В. Луговий, О. Ляшенко, В. Мадзігон, С. Максименко, Н. Ничкало, О. Савченко, О. Сухомлинська та ін.) зауважують: «Сьогодні, на початку третього тисячоліття, Україна впритул підійшла до трансформаційної межі, коли пульс змін відчувається як ніколи. Відбувається зміна соціокультурних очікувань, мислення і способу буття, що безпосередньо віддзеркалюється в організації, функціонуванні й розвитку системи освіти. У цих умовах суспільні виклики і загрози як глобальні, так і локальні, передусім відображаються в системі освіти, яка втім виявляється найбільш стійкою і стабільною серед існуючих соціальних систем» [2, 180].

Характеризуючи вплив сучасних соціокультурних чинників та тенденцій на розвиток вищої освіти, О. Жук та С. Сіренко конкретизують їх, установлюючи досить прозорі паралелі, наприклад: прискорення темпів науково-технічного прогресу, розширення світової інформаційної системи, динаміка ринку праці вимагають закономірного вдосконалення професійної підготовки студентів із метою формування в них умінь здійснювати пошук та опрацьовувати інформацію, розробляти проекти діяльності щодо вирішення соціально-економічних завдань і відповідно ведуть за собою оновлення стандартів вищої освіти, розробку моделі випускника на основі компетентнісного підходу; наближення навчальної діяльності до професійної (реорганізація практик, інтерактивні методи навчання тощо); навчання студентів основ інформаційних технологій тощо [7].

Метою даної статті є висвітлення особливостей лінгводидактичної підготовки вчителя початкових класів у руслі соціокультурних тенденцій сучасності.

Виклад основного матеріалу. На основі ґрунтовного аналізу дослідники об'єднують соціокультурні чинники у дві великі групи: позаосвітні – загальновідомі суспільні процеси, деякі приклади яких наведено вище; освітні, притаманні власне цій системі. Найбільш вагомими з останніх, на нашу думку, виступають інтернаціоналізація, інформатизація вищої освіти й розробка концепції безперервної педагогічної освіти, що відповідно актуалізують потребу створення єдиного освітнього простору (уведення двоступеневої підготовки фахівців, кредитно-модульної системи навчання, вживання заходів щодо контролю якості фахової освіти тощо); обґрунтування нової ідеології вищої освіти, її інформатизацію, розробку

ресурсного забезпечення дистанційної освіти (виховання патріота своєї країни, створення навчальних комп'ютерних програм, електронних курсів, збільшення обсягу самостійної роботи тощо); багаторівневу структурування професійної освіти (двоступенева підготовка фахівців, розвиток систем післядипломної освіти, підвищення кваліфікації, перепідготовки кадрів і тощо) [7].

Ці інновації вимагають швидкого реагування з боку педагогічних ВНЗ шляхом вироблення й запровадження нової навчально-виховної парадигми, що має позначитися на кінцевому «продукті» – майбутньому педагогові, під час підготовки якого важливу роль відіграють соціокультурні характеристики.

Таке зміщення акцентів у підготовці майбутнього вчителя не є виключним лише для нашої країни, що засвідчують результати наукових пошуків О. Семеног. Аналізуючи інноваційні тенденції освітніх систем зарубіжних країн, дослідниця зазначає, що нині в цих країнах поширюється концепція формування вчителя-словесника, готового працювати у прагматично-інформаційному суспільстві, наявна тенденція до збереження національних виховних традицій, зростає авторитет культуромовної особистості, пріоритетного значення набуває розвиток творчої індивідуальності студента тощо. Спираючись на ці узагальнення, О. Семеног указує на аналогічно назрілу необхідність якісного збагачення змісту складових системи професійної підготовки майбутніх учителів в Україні, проте з урахуванням власних національно-освітніх традицій [11].

В. Бондаренко обґрунтовує необхідність соціокультурної фахової підготовки майбутнього вчителя ще й таким чином: «Такого підходу до вищої освіти вимагає час, це пов'язано з тим, що ринкові умови, в яких ми всі сьогодні живемо та працюємо, при всіх їхніх перевагах, не здатні провести оцінку всього, тобто перевести і працю, і культуру людського спілкування в грошовий еквівалент» [3, 2]. Науковець особливо наголошує на необхідності формування моральної особистості випускника педагогічного вишу, її розвитку згідно з законами природи й суспільства, адже там, де відбувається жорстка конкуренція та швидкі технологічні зміни, окрім професійного розвитку, обов'язковим є розвиток соціокультурний. При цьому важливими складниками соціокультурної підготовки майбутніх учителів В. Бондаренко вважає виховання ініціативи, культурно-психологічної мобільності та прагнення до особистого успіху як форми самореалізації й творчої самовіддачі особистості.

Поряд з іншими ланками професійної педагогічної освіти не виключено із цих інноваційних процесів і лінгводидактичну підготовку майбутніх фахівців початкової школи. Сучасні українські науковці, серед яких В. Бадер, Н. Бібік,

І. Богданова, М. Вашуленко, А. Коломієць, Л. Петухова, Н. Побірченко, О. Савченко, О. Співаковський, О. Хорошковська та ін., указують, що сьогодні, як ніколи раніше, зросли вимоги до загальнокультурного і професійного рівня вчителя початкових класів. Це відбувається також у зв'язку із загальним підвищенням рівня науковості всіх сфер громадського життя, зокрема й освітніх процесів, що виявляється в значному зростанні обсягу, збільшенні глибини та інтелектуалізації знань.

Вочевидь, що, поряд з іншими вимогами до лінгводидактичного фахового становлення вчителя початкової школи, сучасне суспільство потребує його ґрунтовної соціокультурної підготовки, яка забезпечить у подальшому, по-перше, його власну професійну адаптацію, конкурентоспроможність, фахову самореалізацію, по-друге, – сприятиме практичному втіленню соціокультурної змістової лінії навчання мови й мовлення у плані урізноманітнення форм і засобів професійного спілкування, по-третє, стане підвалиною відпрацювання соціокультурної компетентності його майбутніх учнів.

А. Коломієць наголошує, що сучасний учитель має вбачати в молодшому школяреві динамічний суб'єкт, у якого постійно змінюється психіка, мислення, поведінка, життєві цінності, а позиція переорієнтовується з одержаних оцінок на рівень засвоєних знань, на їх практичність, на власну конкурентоздатність, адже нинішні учні вже від початкових класів розуміють, що комплексні знання стали «третьою соціальною силою» після багатства та влади і дають людині можливість посісти відповідне місце в суспільстві [8].

Проводячи теоретичний аналіз підготовки вчителя сучасної початкової школи, О. Побірченко серед вимог суспільства до цього процесу виокремлює такі: формування вчителя з інноваційним типом мислення, культури й поведінки; становлення особистості вчителя, яка «характеризується моральною та громадянською стійкістю, патріотизмом, здатна залишатися самостійним і свідомо діючим індивідом у багатоманітному переплетінні зв'язків і впливів інформаційних потоків»; коригування педагогічної культури майбутнього вчителя відповідно до соціокультурних умов сучасності [9].

Відтак безумовна необхідність соціокультурного підходу до підготовки майбутніх фахівців початкової освіти вимагає більш докладного розгляду ключових понять цього напрямку: «соціокультурна компетентність/компетенція» та «соціокультурне середовище».

Феномен соціокультурної компетентності вчителя досить широко розглядають вітчизняні та зарубіжні представники різних галузей науки (В. Бадер, З. Бакум, М. Бахтін, О. Бирюк, Н. Білоцерківська, В. Бондаренко,

О. Волошина, О. Горошкіна, Л. Гришкова, О. Гуренко, О. Жук, І. Закір'янова, В. Кремень, Т. Колодько, В. Кравцов, Ю. Лебеденко, Н. Муравйова, І. Нечитайло, О. Подольська, О. Побірченко, О. Пономарьов, О. Семенов, С. Сіренко, Л. Смірнова, Л. Скуратівський, О. Усик, І. Цєпова, Г. Шелехова, М. Шиловська та ін.), і на сьогодні його представлено двома основними підходами до тлумачення.

Дослідники в галузі лінгводидактичних наук характеризують соціокультурну компетентність/компетенцію як важливу складову частину ключової особистісної компетентності – комунікативної, а також наголошують на важливості реалізації соціокультурного підходу до навчання мови й мовлення (В.Бадер, З. Бакум, О. Бирюк, О. Горошкіна, О. Усик, І. Цєпова, Г. Шелехова та ін.).

Соціокультурний підхід до навчання мови й мовлення відображається як у лінгводидактичних дослідженнях сучасних науковців, так і в нормативних документах з мовної освіти. Наприклад, у «Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти» для реалізації комунікативних намірів навчання виділяють у структурі комунікативної компетенції лінгвістичні, соціолінгвістичні, прагматичні компетенції; у проекті «Концепції мовної освіти України» зазначено, що соціокультурна змістова лінія є інтегративною, передбачає зв'язок навчання мови й мовлення з формуванням соціокультурної компетенції, що забезпечує єдність змісту і форми спілкування, визначає сферу відношень, орієнтовну тематику текстів, теми висловлювань, вимоги до відповідних умінь і навичок тощо.

У цьому зв'язку М. Вашуленко вказує, що «побудова сучасного початкового мовно-мовленнєвого курсу ... сприяє активному, динамічному формуванню дитячої мовної особистості, її активному інтегруванню в суспільне середовище. Ті види навчальної діяльності, які відповідно до Державного освітнього стандарту з освітньої галузі «Мови і літератури» здійснюються в руслі мовленнєвої, мовної й соціокультурної змістових ліній курсу, значною мірою сприятимуть забезпеченню соціалізації молодших школярів» [4, 9].

В. Бадер підкреслює, що соціокультурна компетентність формується, насамперед, засобами рідної мови, бо саме за допомогою слова відбувається залучення школярів до загальнолюдських і національних цінностей, виховання креативності, розвиток здатності до самореалізації. Г. Шелехова наголошує і на наявності зворотного зв'язку між комунікативною й соціокультурною лініями, зазначаючи, що соціокультурна лінія є основою для формування та розвитку комунікативних умінь, бо якщо в учня немає ніяких

почуттів, бідний внутрішній світ, духовний світогляд, то він не має про що говорити, у нього немає потреби займатися творчою мовленнєвою діяльністю тощо.

Відповідно науковці-лінгводидакти визначають соціокультурну компетентність/компетенцію як інтегративну якість особистості, що включає комплекс знань, пов'язаних зі світовою й національною культурою, на основі яких сформовані вміння узгоджувати власну мовленнєву поведінку із засвоєними морально-етичними, естетичними та іншими цінностями (О. Горошкіна) [6]. Із цього погляду у структурі соціокультурної компетентності найчастіше виокремлюють: лінгвокраєзнавчі, лінгвокраїнознавчі та лінгвополікультурні знання; уміння співвідносити мовні засоби з мовленнєвою ситуацією; уміння організувати мовленнєве спілкування з урахуванням соціальних норм поведінки (внутрішньокультурних, міжкультурних).

Друге – більш широке – тлумачення соціокультурної компетентності педагога знаходимо в працях В. Бондаренка, О. Волошиної, Р. Гришкової, О. Гуренко, О. Жука, І. Закір'янової, В. Кравцова, Ю. Лебеденка, Н. Муравйової, М. Шиловської та ін. На думку цих учених, соціокультурна компетентність охоплює всі соціальні й культурні аспекти діяльності педагога (його духовність, інтелект, що виражаються в різнорівневих комунікативних актах, інших видах спілкування, професійних стосунках тощо).

М. Шиловська в цьому зв'язку зазначає, що «питання сутності соціокультурної компетенції неможливо обмежити лише мовними знаннями, вміннями та навичками, оскільки дане поняття є інтегральним утворенням, що включає в себе одночасне набуття знань про різноманітність культур у світі та формування планетарного світогляду з орієнтацією на національні та загальнолюдські моральні цінності» [12, 45]. О. Волошина характеризує соціокультурну компетентність учителя як обов'язкову складову його педагогічної майстерності, що полягає у формуванні того чи іншого рівня соціального інтелекту. Ю. Лебеденко включає до структури соціокультурної компетентності педагога в цьому тлумаченні, по суті, всі ключові компетентності особистості: мовну/комунікативну; соціальну; інтелектуальну; культурну; інформаційну, або технологічну; життєву.

На нашу думку, сучасні інноваційні освітні перетворення, що мають позначатися, насамперед, на процесі підготовки майбутнього педагога, вимагають саме такого широкого тлумачення його соціокультурної компетентності, адже мовно-комунікативна вправність, будучи, безперечно, найважливішою якістю вчителя, є засобом утілення й вираження його

особистісних надбань, духовності, фахової культури в її різноманітних компонентах. З іншого боку, задля того, щоб якісно формувати лінгводидактичну компетентність та лінгводидактичну культуру майбутнього вчителя початкової школи в ході фахової підготовки необхідно відпрацьовувати в нього не лише лінгвістичну, психологічну, педагогічну, лінгвометодичну компетентності в їх чистому вигляді, але й постійно насичувати процес фахового зростання соціокультурними компонентами, які на сьогодні вміщують і соціолінгвістичні, і технологічні, і інтелектуальні складники.

Найефективнішим шляхом реалізації цієї соціокультурної вимоги до фахової підготовки майбутнього вчителя науковці одностайно визнають створення у ВНЗ специфічного для майбутнього фаху соціокультурного середовища. Так, у «Білій книзі України» будь-який навчальний заклад названо соціокультурним інститутом, «спрямованим на підйом національної культури, прискорення соціально-економічного і духовного прогресу» [2, 121]. О. Пономарьов характеризує соціокультурне середовище вишу як таке, що моделює соціально обумовлені чинники, які сприяють формуванню якостей особистості, компетентностей випускника в різних виховних мікросередовищах [10].

Досліджуючи проблеми адаптації випускника ВНЗ у сучасному соціокультурному просторі, І. Нечитайло, Є. Подольська, Т. Подольська, Н. Чибісова, Н. Шевченко та ін. соціокультурним середовищем ВНЗ називають якісну характеристику, що розкриває його соціокультурну організацію; а також елемент системи вищої освіти, метою якого є транслявання об'єктивного знання студентам, які в майбутньому покликані впливати на розвиток країни й усього людства: «... таке соціальне середовище, у якому відбувається реалізація певного набору ролей і соціальних практик, це той просторовий континуум, у якому відтворюються знання та культурний досвід людини, у якому відбувається взаємодія, спілкування, співтворчість» [5, 257].

Шляхи створення й реалізації соціокультурного середовища вишу, описані науковцями (Р. Гришкова, І. Нечитайло, Є. Подольська, Т. Подольська, О. Пономарьов, Н. Чибісова, Н. Шевченко та ін.), сутнісно зводяться до якісної організації, по-перше, процесу фахової підготовки майбутнього педагога, по-друге, виховної роботи на факультеті. Відтак реалізація соціокультурного аспекту фахової лінгводидактичної підготовки майбутнього вчителя початкової школи в усіх його ланках є на сьогодні найважливішим напрямом роботи відповідного факультету, що регламентує якість освітньо-виховного процесу й конкурентоспроможність майбутніх випускників.

Висновки. Отже, унаслідок впливу соціокультурних тенденцій і чинників вітчизняна вища школа, наслідуючи світові освітні тенденції, сполучає в собі два провідних вектори розвитку, що, на перший погляд, видаються досить суперечливими: інформатизаційно-технологічний та антропоцентрично-демократичний. Насправді ж обидва напрями мають спільні корені та шляхи реалізації в освіті, адже всі інновації спричинюються соціокультурними чинниками позаосвітнього та власне освітнього рівнів і відбиваються у так званому соціокультурному підході до підготовки фахівців педагогічної галузі й майбутніх учителів початкової школи зокрема.

Важливим результатом цього процесу є формування соціокультурної компетентності майбутніх фахівців, яку, на нашу думку, доцільно характеризувати в широкому смислі як комплексне становлення та вияв їхньої мовно-комунікативної, соціальної, інтелектуальної, культурної, інформаційно-технологічної та життєвої компетентностей.

Єдиним ефективним шляхом відпрацювання соціокультурної компетентності майбутнього вчителя початкової школи є створення у вищій якості соціокультурного середовища, що з необхідністю передбачає дотримання соціокультурних вимог до професійної підготовки, більшу частину якої для вчителя початкової школи становить лінгводидактична фахова підготовка. Наразі цей процес має відбивати провідні положення соціокультурного підходу, сприяти комплексному формуванню лінгводидактичної та соціокультурної компетентностей випускника і, в кінцевому результаті, втілюватися в лінгводидактичній культурі майбутнього вчителя початкової школи, феномен та структура якої стануть перспективних подальших наукових розвідок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бадер В. Формування культури мовлення майбутніх учителів початкових класів як засіб їх соціалізації / В. Бадер // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Вип. LIX. – Слов'янськ, 2012. – С. 237–244.
2. Біла книга національної освіти України / Акад. пед. наук України ; за ред. В. Г. Кременя. – К., 2009. – 376 с.
3. Бондаренко В. В. Соціокультурна компетенція як складова формування сучасного управлінця [Електронний ресурс] / В. В. Бондаренко // Наукові праці ЧДУ. – Вип. 7. – 2002. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_Gum/npchdu/Pedagogics/2002_7/7-6.pdf.
4. Вашуленко М. С. Вимоги до фахової мовленнєвої підготовки студентів – майбутніх учителів початкових класів / М. С. Вашуленко // Науково-дослідна робота майбутніх педагогів з проблем культури української мови та методики її викладання в закладах освіти ; за ред. М. С. Вашуленка. – Житомир : Видавництво ЖДУ імені І. Франка, 2010. – С. 5–15.

5. Выпускник вуза в современном социокультурном пространстве : монография / [Е. А. Подольская, Т. В. Подольская, И. С. Нечитайло и др.] ; под общ. ред. Е. А. Подольской. – Х. : Изд-во НУА, 2011. – 414 с.

6. Горошкіна О. Підручник як засіб формування соціокультурної компетенції учнів /О. Горошкіна // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – № 22 (209). – Ч. II. – Луганськ, 2010. – С. 183–189.

7. Жук О. Л. Педагогика. Практикум на основе компетентностного подхода : учебн. пособ. для препод., аспирант. и студ. высш. учебн. завед. / О. Л. Жук, С. Н. Сиренко ; под общей редакцией О. Л. Жука. – Мн. : РИВШ, 2007. – 182 с.

8. Коломієць А. М. Теоретичні та методичні основи формування інформаційної культури майбутнього вчителя початкових класів : монографія / А. М. Коломієць. – Вінниця, 2008. – 435 с.

9. Побірченко О. Теоретичний аналіз підготовки вчителя сучасної початкової школи / О. Побірченко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : збірн. наук. пр. Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / ред. кол. : Побірченко Н. С. (гол. ред.) та ін. – Вип. 20. – К., 2007. – С. 40–45.

10. Пономарев А. В. Социально-педагогическая функция вуза в воспитании современного специалиста : автореф. дис. ... д-ра пед. н. (13.00.08 – Теория и методика профессионального образования). – Екатеринбург, 2009.

11. Семенов О. Тенденції культуромовної підготовки вчителя в зарубіжній школі / О. Семенов // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : збірн. наук. пр. Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / Ред. кол. : Побірченко Н. С. (гол. ред.) та ін. – Вип. 20. – К., 2007. – С. 51–59.

12. Шиловська М. Соціокультурна компетенція майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей як важлива складова професійної підготовки / М. Шиловська // Імідж сучасного педагога. – 2009. – № 1(90). – С. 44–47.

РЕЗЮМЕ

И. А. Хижняк. Лингводидактическая подготовка учителя начальных классов в русле социокультурных тенденций современности.

В статье подчеркивается актуальность социокультурного подхода к формированию профессиональной лингводидактической компетентности будущего учителя начальной школы в соответствии с образовательными инновациями современности. Автор проводит анализ основных понятий социокультурного подхода к лингводидактической подготовке студентов, описывает пути комплексного формирования социокультурной и лингводидактической компетентностей выпускника педагогического вуза, что в конечном итоге воплощаются в лингводидактической культуре будущего учителя начальной школы, отмечает исключительную роль в этом процессе качественной социокультурной среды вуза, которая предполагает соблюдение социокультурных требований к профессиональной подготовке, большую часть которой для учителя начальной школы составляет лингводидактическая профессиональная подготовка.

Ключевые слова: лингводидактическая подготовка, лингводидактическая компетентность, лингводидактическая культура, социокультурный подход, социокультурная среда, социокультурная компетентность, вуз, учитель начальной школы.

SUMMARY

I. Khizhnyak. Primary school teacher is linguodidactic training in line with the socio-cultural trends of modern time.

The article emphasizes the relevance of socio-cultural approach to the formation of professional linguodidactic competence of the prospective primary school teacher according to the educational innovations of our time. Author carries out a detailed analysis of the basic concepts of socio-cultural approach to the students' linguodidactic training, describes the ways of complex forming of socio-cultural and linguodidactic competencies of the pedagogical universities graduate, which ultimately are embodied in linguodidactic culture of the prospective primary school teacher; underlines the exceptional role of qualitative socio-cultural environment of the university in this process, that assumes agreement with social and cultural requirements for professional training, most of which is linguodidactic professional training of primary school teacher.

The author states that as a result of socio-cultural trends and factors of national higher education, following the global educational trends, combines two major vectors of development, which, at first glance, seem rather contradictory: information technology and technological and anthropocentric democratic. In fact, both directions have common roots and ways of implementation in education, because all innovations are caused by socio-cultural factors of out-of-educational and educational levels and are reflected in the so-called socio-cultural approach to the training of specialists in educational field and prospective primary school teachers in particular. An important result of this process is the formation of socio-cultural competence of prospective specialists, which the author describes in the broadest sense as a complex formation and expression of their linguistic and communicative, social, intellectual, cultural, information technology and life competencies.

As a result, the author concludes that the implementation of socio-cultural aspects of professional linguodidactic training of a future primary school teacher in all its levels is today the most important direction of work of the relevant department, which regulates the quality of the educational process and the competitiveness of prospective graduates.

Key words: linguodidactic training, linguodidactic competence, linguodidactic culture, socio-cultural approach, socio-cultural environment, socio-cultural competence, higher educational establishment, primary school teacher.

УДК 378.1

О. О. Ярошинська

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

ОСВІТА ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ КОНСТРУКТ ПОНЯТТЯ «ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ»

Актуальність розробки теоретико-методичних засад проектування освітнього середовища професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи зумовила дослідження різних аспектів представлення мегакатегорії «освіта» та в контексті конструкту «освітнє середовище професійної підготовки» виокремлення власного бачення реалізації освітніх задач в умовах середовищного проектування підготовки вчителя початкових класів. У статті представлено широкий спектр трактування поняття «освіта»; окреслено відповідно до сучасних парадигм цілі освіти; розкрито